

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 156/2017-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. marca 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED]

[REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prezumpciu neviny zaručeného v čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Zvolen sp. zn. 2 T 181/2013 z 29. apríla 2014, uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 4 To 58/2014 z 5. novembra 2014 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 89/2015 z 30. novembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. marca 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prezumpciu nevinu zaručeného v čl. 50 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 2 T 181/2013 z 29. apríla 2014, uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 To 58/2014 z 5. novembra 2014 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Tdo 89/2015 z 30. novembra 2015.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 2 T 181/2013 z 29. apríla 2014 uznaný vinným zo spáchania zločinu krádeže podľa § 212 ods. 1 a 3 písm. a) a ods. 4 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. e) Trestného zákona, prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona a prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 Trestného zákona, za čo mu bol podľa § 212 ods. 4, § 37 písm. h) a m), § 38 ods. 2, 4 a 8, § 41 ods. 1 a 2 a § 42 ods. 1 Trestného zákona uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere šesť rokov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradený do ústavu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona bol sťažovateľovi uložený aj trest prepadnutia vecí a podľa § 287 ods. 1 a 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) ho okresný súd zaviazal nahradiť škodu spôsobenú trestnými činmi poškodeným.

3. Proti prvostupňovému rozhodnutiu podal sťažovateľ odvolanie, ktoré krajský súd uznesením sp. zn. 4 To 58/2014 z 5. novembra 2014 podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

4. Následne sťažovateľ v tejto trestnej veci podal dovolanie, o ktorom najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Tdo 89/2015 z 30. novembra 2015 rozhodol tak, že ho podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

5. Podľa názoru sťažovateľa konajúce všeobecné súdy nesprávne právne kvalifikovali skutky, pre ktoré bol stíhaný, a tým porušili jeho základné práva zaručené v čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 ústavy a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Je presvedčený, že jeho „*konanie malo byť posúdené podľa § 212 ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. a) Tr. zák.*“.

6. V ďalšom texte sťažnosti sťažovateľ prezentoval svoj pohľad na danú problematiku a rozsiahlou argumentáciou odôvodňoval potrebu prijatia jeho názoru ako správneho vo vzťahu k právnej kvalifikácii jemu za vinu kladených skutkov. Naopak, za nesprávne považoval stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. Tpj 78/2011 prijaté 12. decembra 2011 [na zjednotenie výkladu zákona v otázkach právnej kvalifikácie skutku vykazujúceho znaky jednočinného súbehu trestného činu krádeže vlámaním podľa § 212 Trestného zákona a trestného činu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 Trestného zákona spáchaného závažnejším spôsobom – vlámaním v zmysle ustanovenia § 138 písm. e) Trestného zákona, pomeru špeciality a zásady *ne bis in idem*], o ktoré okrem iného najvyšší súd oprel odôvodnenie napadnutého rozhodnutia sp. zn. 5 Tdo 89/2015 z 30. novembra 2015.

7. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo ods. [redacted] podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Najvyššieho súdu SR

sp. zn. 5 Tdo 89/2015 zo dňa 30. 11. 2015, Uznesením Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 4 To 58/2014 zo dňa 05. 11. 2014 a Rozsudkom Okresného súdu Zvolen sp. zn. T 181/2013 zo dňa 29. 04. 2014, porušené bolo.

2. Zrušuje sa Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Tdo 89/2015 zo dňa 30. 11. 2015, Uznesenie Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 4 To 58/2014 zo dňa 05. 11. 2014 a Rozsudok Okresného súdu Zvolen sp. zn. 2 T 181/2013 zo dňa 29. 04. 2014, a vec sa vracia Okresnému súdu Zvolen, aby v nej znovu konal a rozhodol.

3. Zrušuje sa stanovisko Trestnoprávneho kolégia NS SR sp. zn. Tpj 78/2011 zo dňa 12. 12. 2011 nakoľko nezabezpečuje dotknutým fyzickým osobám plnohodnotnú ochranu ich základných práv a slobôd, a preto nie je v plnom rozsahu aplikovateľné v konaniach pred všeobecnými súdmi, ako aj v konaniach pred Ústavným súdom SR. “

8. Sťažovateľ zároveň požiadal o ustanovenie mu právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, keďže sa nachádza v nepriaznivej finančnej situácii z dôvodu výkonu trestu odňatia slobody.

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

11. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

12. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

14. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základných práv zaručených v čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 50 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu okresného súdu sp. zn. 2 T 181/2013 z 29. apríla 2014, uznesením krajského súdu sp. zn. 4 To 58/2014 z 5. novembra 2014 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 89/2015 z 30. novembra 2015, ku ktorému malo dôjsť tým, že všeobecné súdy konajúce v trestnej veci sťažovateľa nesprávne právne kvalifikovali skutky, pre ktoré bol stíhaný a napokon aj odsúdený.

15. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon...

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

17. Podľa čl. 50 ods. 2 ústavy každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

18. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

K namietanému porušeniu základných práv zaručených ústavou a práva zaručeného dohovorom rozsudkom okresného súdu sp. zn. 2 T 181/2013 z 29. apríla 2014

19. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

20. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

21. Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

22. V posudzovanom prípade mohol sťažovateľ namietať porušenie v sťažnosti označených práv zaručených ústavou a dohovorom napadnutým rozsudkom okresného súdu podaním odvolania (čo aj využil), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu, a preto ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

K namietanému porušeniu základných práv zaručených v čl. 17 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 4 To 58/2014 z 5. novembra 2014 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 89/2015 z 30. novembra 2015

23. Ústavný súd predovšetkým poznamenáva, že nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové

a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

24. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obdobne aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

25. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

26. Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkmi konania.

27. Do obsahu uvedených práv však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom je možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

28. Z opísaných hľadísk pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu sťažovateľom namietaného porušenia jeho základných práv napadnutým uznesením krajského súdu sp. zn. 4 To 58/2014 z 5. novembra 2014 a najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 89/2015 z 30. novembra 2015.

29. Ústavný súd pripomína, že v súlade so svojou aktuálnou judikatúrou zastáva právny názor, podľa ktorého v prípadoch, ak sťažovateľ uplatní mimoriadny opravný prostriedok (dovolanie), spôsobilý zabezpečiť ochranu jeho práv, avšak najvyšší súd ho následne odmietne, je lehota na podanie sťažnosti ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu (ide spravidla o rozhodnutie odvolacieho súdu), s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, III. ÚS 227/2010, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010). Sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu odvolacieho súdu preto bolo potrebné považovať za podanú včas.

30. Ako už bolo uvedené, sťažovateľ vytýkal všeobecným súdom všetkých stupňov nesprávnu právnu kvalifikáciu skutkov, pre ktoré bol stíhaný a odsúdený.

31. Krajský súd v uznesení sp. zn. 4 To 58/2014 z 5. novembra 2014, ktorým podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie sťažovateľa proti prvostupňovému rozsudku sp. zn. 2 T 181/2013 z 29. apríla 2014 zamietol, sa k právnej kvalifikácii skutkov nevyjadroval. Ústavný súd však túto okolnosť nepovažoval za nedostatok odôvodnenia rozhodnutia, keďže zo samotného napadnutého rozhodnutia ani z obsahu sťažnosti a jej príloh nevyplýva, že by sťažovateľ v konaní pred krajským súdom v rámci odvolania uplatnil námietku nesprávnej právnej kvalifikácie stíhaných skutkov. Nedal teda „dôvodný impulz“, ale ani možnosť alebo priestor druhostupňovému všeobecnému súdu adekvátne reagovať na takúto námietku. Je v súlade s elementárnou logikou, že ak sám odvolací súd právnu kvalifikáciu považoval za správnu a táto bola bez akéhokoľvek ataku zo strany sťažovateľa, nebol žiaden racionálny dôvod jej určenie osobitne odôvodňovať. Takéto situácie za určitých okolností diskvalifikujú sťažnosti sťažovateľov, a to vzhľadom na ustálený právny názor ústavného súdu, podľa ktorého pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc (III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04, IV. ÚS 266/08).

32. Vzhľadom na uvedené relevantnými vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu budú závery ústavného súdu prijaté v súvislosti s preskúmaním napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu.

33. Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia, v ktorom dospel k záveru, že dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nie sú dané, čo viedlo k odmietnutiu dovolania sťažovateľa podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, v podstatnom uviedol:

«Obvinený namietal nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku z hľadiska spôsobu spáchania trestného činu, výšky spôsobenej škody a aplikácie § 38 ods. 1 Tr. zák. Konkrétne dal do pozornosti dovolaciemu súdu rozhodnutie najvyššieho súdu z 1. júna 2011, sp. zn. 3 Tdo 47/2010, kde skutočne najvyšší súd vyslovil, že posúdenie skutku ako trestného činu krádeže podľa § 212 ods. 1, ods. 4 písm. b) Tr. zák., keď vlámanie bolo obvinenému pričítané ako závažnejší spôsob konania, je v rozpore s § 38 ods. 1 Tr. zák. Páchateľ naplní

skutkovú podstatu ustanovenia § 212 ods. 4 písm. b) Tr. zák., ak spácha čin uvedený v § 212 ods. 1 alebo ods. 2 Tr. zák. a spôsobí ním značnú škodu, respektíve k spáchaniu dôjde závažnejším spôsobom konania.

Následne však trestnoprávne kolégium najvyššieho súdu prijalo 12. decembra 2011 pod sp. zn. Tpj 78/2011 stanovisko na zjednotenie výkladu zákona v otázkach právnej kvalifikácie skutku vykazujúceho znaky jednočinného súbehu trestného činu krádeže vlámaním podľa § 212 Tr. zák. a trestného činu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 Tr. zák. spáchaného závažnejším spôsobom - vlámaním v zmysle § 138 písm. e) Tr. zák., pomeru špeciality a zásady *ne bis in idem*. V stanovisku sa uvádza:

„I. Ustanovenie § 38 ods. 1 Trestného zákona treba vykladať tak, že prikazuje prednostnú kvalifikáciu určitej okolnosti ako zákonného znaku trestného činu. Ak je konkrétna okolnosť okolnosťou podmieňujúcou použitie vyššej trestnej sadzby, vytvára kvalifikovanú skutkovú podstatu so základnou skutkovou podstatou, ktorá túto okolnosť neobsahuje, napriek tomu, že je aj zákonným znakom uvedeným v inej základnej skutkovej podstate trestného činu, ak kvalifikovaná skutková podstata pokrýva väčší počet zákonných znakov trestného činu. To platí aj vtedy, ak jedno ustanovenie osobitnej časti Trestného zákona obsahuje dve (alebo viac) samostatných základných skutkových podstát trestného činu.

II. Ak si páchatel' prisvojí cudziu vec tým, že sa jej zmocní, spôsobí tak malú škodu a spácha čin vlámaním, naplní zákonné znaky zločinu krádeže podľa § 212 ods. 1, ods. 4 písm. b) Trestného zákona, pri použití § 138 písm. e) Tr. zák. Takéto posúdenie činu jeho podradením pod kvalifikovanú skutkovú podstatu je v pomere špeciality ku kvalifikácii skutku podľa § 212 ods. 2 písm. a) Tr. zák., ktorá sa použije len vtedy, ak páchatel' krádežou vlámaním nespôsobí ani malú škodu (§ 125 ods. 1 Tr. zák.).

III. Ak je jednočinný súbeh dvoch alebo viacerých trestných činov podľa znakov ich základných skutkových podstát možný, avšak tá istá okolnosť podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby duplicitne, bude táto okolnosť v rámci súbežnej kvalifikácie činu použitá ako okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby len pri aplikácii toho ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona, ktorého kvalifikovanej skutkovej podstate zodpovedá vyššia trestná sadzba oproti inej konkurujúcej sadzbe, resp. ustanoveniu. Keďže

ide o ten istý čin (skutok) a tú istú skutkovú okolnosť, výška trestnej sadzby bude určujúcim kritériom vzťahu špeciality, ktorý determinuje výber právnej kvalifikácie trestného činu.“

Z odôvodnenia teda vyplýva, že ak sa páchatel dopustí trestného činu krádeže vlámaním a súčasne spôsobená škoda dosiahne minimálne výšku malej škody, trestný čin sa kvalifikuje podľa § 212 ods. 1, ods. 4 písm. b) Tr. zák. a nie podľa § 212 ods. 2 písm. a) Tr. zák.

V zmysle § 21 ods. 3 písm. a) zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“) kolégium najvyššieho súdu na návrh predsedu kolégia, predsedu najvyššieho súdu alebo ministra prijíma stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, ak došlo k výkladovým rozdielnostiam v právoplatných rozhodnutiach senátov toho istého kolégia.

Podľa § 22 ods. 1 písm. b) zákona o súdoch na zabezpečenie jednotného výkladu a jednotného používania zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov najvyšší súd zverejňuje súdne rozhodnutia zásadného významu a prijíma stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov. Na tento účel plénum najvyššieho súdu alebo príslušné kolégium najvyššieho súdu prijíma stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, ak je to potrebné v záujme odstránenia nejednotnosti súdneho rozhodovania alebo ak sa senát najvyššieho súdu odchýlil od právneho názoru obsiahnutého v rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu.

Vzhľadom na skutočnosť, že trestnoprávne kolégium najvyššieho súdu prijalo stanovisko k posudzovaniu trestného činu krádeže - vlámaním, dovolací súd nebol oprávnený rozhodnúť odlišne. Preto námietky obvineného k nesprávnosti stanoviska, jeho podrobné analýzy rozhodnutí najvyššieho súdu a dožadovanie sa aplikácie rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tdo 47/2010, ktoré by bolo v jeho prospech, sú irelevantné.»

34. Z citovanej časti odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 89/2015 z 30. novembra 2015 vyplýva, že dovolací súd skutočne svoj záver o správnej právnej kvalifikácii skutkov všeobecnými súdmi nižších inštancií, pre ktoré bol sťažovateľ stíhaný a odsúdený oprel o právne závery zjednocujúceho stanoviska svojho trestnoprávneho

kolégia sp. zn. Tpj 78/2011 z 12. decembra 2011. Na argumentáciu sťažovateľa prednesenú v dovolaní dovolací súd teda reagoval v podstate tým, že ozrejmil, ako je potrebné vykladať príslušné ustanovenia Trestného zákona v prípadoch, ako bola sťažovateľova trestná vec, a to citáciou rozhodnej časti označeného zjednocujúceho stanoviska.

35. Pokiaľ sťažovateľ očakáva, že ústavný súd na základe jeho sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy podanej pre namietané porušenie jeho základných práv urobí výklad príslušných ustanovení Trestného zákona [§ 38 ods. 1, § 138 písm. e), § 212 ods. 1 a 2 písm. a) a ods. 4 písm. b)] a „nainštruuje“ ich správnu aplikáciu, tak tomuto očakávaniu vyhovieť nemožno. Ústavný súd totiž nepodáva výklad zákonov a v rámci konania o sťažnosti sa zameriava na posúdenie zlučiteľnosti účinkov ich interpretácie a aplikácie s obsahom základných práv a slobôd (pozri napr. II. ÚS 142/2015, III. ÚS 717/2016). Pri výklade a použití ustanovení zákona je však nevyhnutné rešpektovať skutočnosť (a práve dodržanie tohto je predmetom skúmania ústavným súdom), že interpretácia zákona nemôže popierať účel a zmysel právnej úpravy a vo svojich dôsledkoch reštriktívne zasahovať do základných práv a slobôd, ktorých rešpektovanie je súčasťou základných princípov právneho štátu. Svoje závery musí všeobecný súd zároveň presvedčivo odôvodniť.

36. Je pravdou, že v minulosti v súvislosti s interpretáciou a aplikáciou na vec sťažovateľa sa vzťahujúcich ustanovení Trestného zákona, t. j. s právnou kvalifikáciou trestného činu krádeže spáchaného vlámaním pri vzniku malej škody, vznikali v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov výkladové rozdielnosti v právoplatných rozhodnutiach, avšak práve z tohto dôvodu najvyšší súd pristúpil k prijatiu zjednocujúceho stanoviska (sp. zn. Tpj 78/2011), ktoré bolo výsledkom zákonom práve na to určeného postupu. Najvyšší súd teda využil zákonný prostriedok na to, aby odstránil nejednotnosť súdneho rozhodovania.

37. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou namietal aj závery zjednocujúceho stanoviska trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. Tpj 78/2011 z 12. decembra 2011 a žiadal ho zrušiť. Ústavný súd však tejto jeho požiadavke vyhovieť nemohol, pretože toto

stanovisko v okolnostiach daného prípadu nie je možné považovať za právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, ktoré by v zmysle ustanovení čl. 127 ústavy mohol sťažovateľ namietať pre porušenie jeho základných práv. Uvedené stanovisko nebolo prijaté na základe iniciatívy sťažovateľa ani v súvislosti s konaním v jeho veci a netýka sa ani jeho individuálnej záležitosti tak, ako to vyžaduje čl. 127 ústavy, podľa ktorého ústavný súd rozhoduje o individuálnych sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb namietajúcich porušenie svojich základných práv alebo slobôd. Už zo samotného znenia bodu 3 sťažovateľom navrhovaného výroku rozhodnutia (ktorým je ústavný súd podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde viazaný): „*Zrušuje sa stanovisko Trestnoprávneho kolégia NS SR sp. zn. Tpj 78/2011 zo dňa 12. 12. 2011 nakoľko nezabezpečuje dotknutým fyzickým osobám plnohodnotnú ochranu ich základných práv a slobôd, a preto nie je v plnom rozsahu aplikovateľné v konaniach pred všeobecnými súdmi, ako aj v konaniach pred Ústavným súdom SR*“, je zrejmé, že sťažovateľ ho neuplatňuje v súvislosti s porušením jeho základných práv, keďže nenamieta porušenie jeho konkrétnych základných práv týmto stanoviskom (nežiada vysloviť porušenie konkrétne a určito označeného základného práva zaručeného ústavou práve týmto stanoviskom, ale rozhodnutiami vydanými v jeho trestnej veci), a navyše nerobí tak vo vzťahu k svojej osobe, ale zovšeobecňuje to na neurčité osoby – adresátov (nekonkretizovaných základných práv), preto v tejto časti nemožno považovať sťažnosť za podanú v súlade s požiadavkami čl. 127 ods. 1 ústavy.

38. S prihliadnutím na uvedené úloha ústavného súdu spočívala predovšetkým v posúdení, či v danom prípade bolo rozhodnutie najvyššieho súdu dostatočne odôvodnené, či netrpelo svojvôľou, a teda či ho možno považovať za ústavne konformné.

39. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd vo svojom rozhodnutí dal presvedčivé odpovede na všetky pre konečné rozhodnutie podstatné, skutkové a právne otázky. Opísal skutky, pre ktoré bol sťažovateľ trestne stíhaný a odsúdený, uviedol, ktoré konkrétne ustanovenia Trestného zákona boli vo veci sťažovateľa použité ako ich bolo potrebné interpretovať a aplikovať. Ústavný súd nezistil, že by najvyšším súdom použitý výklad odporoval zneniu, zmyslu alebo účelu príslušných zákonných ustanovení (Trestného zákona). Podľa názoru ústavného súdu preto dovolací súd tak ako rozhodol, rozhodnúť

mohol. Jeho rozhodnutie netrpí vnútornou rozpornosťou, nie je nelogické, jeho výrok má dostatočnú oporu v odôvodnení, a preto je ústavne akceptovateľné a nevyžaduje zásah zo strany ústavného súdu.

40. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že uznesením krajského súdu sp. zn. 4 To 58/2014 z 5. novembra 2014 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 89/2015 z 30. novembra 2015 nemohlo dôjsť k zásahu do základného práva sťažovateľa byť stíhaný z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, zaručeného v čl. 17 ods. 2 ústavy, základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

K namietanému porušeniu základného práva na prezumpciu neviny zaručeného v čl. 50 ods. 2 ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 4 To 58/2014 z 5. novembra 2014 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 89/2015 z 30. novembra 2015

41. Aj v tejto časti je sťažnosť zjavne neopodstatnená, a to už na prvý pohľad, keďže k porušeniu tohto základného práva podľa čl. 50 ods. 2 ústavy dochádza pri prezumovaní viny v priebehu trestného konania v období pred vydaním konečného rozhodnutia o vine. V danej veci boli sťažovateľom napadnuté konečné rozhodnutia v merite veci, t. j. rozhodnutiami, ktorými bola vina sťažovateľa vyslovená. Zjavne teda nedošlo a ani nemohlo dôjsť k naplneniu podmienok pre vyslovenie porušenia základného práva ustanoveného týmto článkom ústavy či už rozhodnutím krajského súdu alebo najvyššieho súdu.

42. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

43. Pretože sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, neprichádzalo do úvahy zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo (pozri čl. 127 ods. 2 ústavy).

44. Vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd uvádza, že takejto žiadosti vyhovie, ak to odôvodňujú osobné, majetkové a zárobné pomery žiadateľa a ak nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nárokov na ochranu ústavnosti. Ústavný súd v tomto prípade upustil od rozhodovania o tejto žiadosti z dôvodov procesnej ekonómie, pretože ani prípadné odstránenie uvedeného nedostatku by podľa názoru ústavného súdu už nemohlo viesť k inému rozhodnutiu o tejto sťažnosti, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. marca 2017